

Alkotmánybíróság
1015 Budapest,
Donáti u. 35-45.
(A Nyíregyházi Törvényszék útján)

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/142-0/2017	
Érkezett: 2017 JAN 17.	
Példány: 3	Kezelőiroda:
Melléklet: 1007 3X9+3X3 db	<i>len</i>

2016 DEC 30.
G40213/16/7

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A [REDACTED] Korlátolt Felelősségű Társaság [REDACTED] indítványozó ide I/1 alatt csatolt meghatalmazással és ide I/2 alatt csatolt cégkivonattal igazolt képviseletében (jogi képviselő: Nagy és Trócsányi Ügyvédi Iroda, 1126 Budapest, Ugocsa u. 4/B, eljáró ügyvéd: dr. Bogdán Tibor), Magyarország Alaptörvényének 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján

alkotmányjogi panasszal

fordulok az Alkotmánybírósághoz a Kúria ide I/3 alatt csatolt Pfv.V.21.348/2016/6. számú, az indítványozó által 2016/nov/3-án kézhez vett, felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletével és az általa hatályában fenntartott, a Debreceni Ítéletábra által hozott, ide I/4 alatt csatolt, Gf.III.30.112/2016/5. számú, II.f.-ű ítélet ellen, melynek keretében

indítványozom,

hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja, valamint az Abtv. 43.§ (1) bekezdése alapján, a tisztességes eljáráshoz való jog – vagyis az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének – sérelmére tekintettel állapítsa meg a felülvizsgálati ítélet és a II.f.-ű ítélet alaptörvényellenességét, és semmisítse meg azokat.

TARTALOMJEGYZÉK

I. A PERBELI FELEK	2
II. TÉNYBELI ELŐZMÉNYEK	2
III. ELJÁRÁSBELI ELŐZMÉNYEK	4
III.1. AZ ELŐZMÉNYPER	4
III.2. A PER	4
IV. AZ INDÍTVÁNY BEFOGADÁSÁNAK FELTÉTELEI TELJESÜLNEK	5
V. A TISZTESSÉGES ELJÁRÁSHOZ VALÓ JOG SÉRELME	6
V.1. A TISZTESSÉGES ELJÁRÁSHOZ VALÓ JOG	6
V.2. A TISZTESSÉGES ELJÁRÁSHOZ VALÓ JOG ÉS A RES IUDICATA	7
V.3. A RES IUDICATA SÉRELME	8
V.4. A TISZTESSÉGES ELJÁRÁSHOZ VALÓ JOG SÉRELME A FELÜLVIZSGÁLATI KÉRELEM KIMERÍTÉSÉNEK HIÁNYÁRA TEKINTETTEL	9
VI. EGYÉB	10

I. A PERBELI FELEK

1. Az indítványozó 2005. augusztus 5. napján alakult társaság, melynek alapvető tevékenységei a közúti teherszállítás és nemzetközi fuvarozás. Az indítványozó a per felperese volt.
2. Az [REDACTED] zártkörűen működő Részvénytársaság ([REDACTED]), a per alperese főtevékenységként máshova nem sorolt egyéb pénzügyi közvetítéssel foglalkozott, és a régiójában működő kis- és középvállalkozások fejlesztéséhez biztosított pénzügyi forrásokat. Az [REDACTED] Zrt. cégkivonatát ide I/5 alatt csatolom.

II. TÉNYBELI ELŐZMÉNYEK

3. 2006. évben az indítványozó együttműködést alakított ki a bécsi székhelyű [REDACTED] GmbH-val. Az együttműködés lényege az volt, hogy az [REDACTED] GmbH speciális szállítóeszközöket, vontató gépjárműveket biztosított lízing és bérlet formájában az indítványozónak, és – a felek közötti ár- és működési kondíciók szerint – biztosította a megfelelő fuvarterhelést, fuvarkihasználást.
4. 2008/jan/16-án az indítványozó és az [REDACTED] GmbH együttműködési szerződést kötött.¹ A szerződés értelmében az indítványozó 1,7 db szállítási eszközt lízingbe vett: jogosulttá vált azok használatára, azzal, hogy az utolsó lízingdíj megfizetésével megszerzi az eszközök tulajdonjogát. A lízingelt eszközökkel a felperes az osztrák cég részére vállalt szállításokat. A szerződést határozatlan időre (de legalább 5 évre) kötötték, biztosítva a 3 hónapos, a hónap utolsó napjára szóló felmondás lehetőségét. Megállapodtak a szerződő felek, hogy azonnali hatályú felmondási ok bármelyikük fizetéseképtelensége, továbbá súlyos szerződésszegése, amennyiben írásbeli felhívás ellenére a szerződésszerű állapotot 14 napon belüli nem állítja helyre.
5. 2010/márc/19-én az indítványozó üzleti tervvel² kereste meg az [REDACTED] Zrt.-t. Az indítványozó külső forrást kívánt bevonni a társaságba és – gazdaságossági okok miatt – az [REDACTED] Zrt. által nyújtandó hitel segítségével meg kívánt vásárolni a lízingelt eszközökből 4 db FFB-KIP 63,3 típusú siló pótkocsit. Tekintettel arra, hogy az [REDACTED] Zrt. üzletszabályzata nem tette lehetővé, hogy külföldi székhelyű céggel jogügyletet kössön, a felek abban állapodtak meg, hogy az [REDACTED] Zrt. az [REDACTED] GmbH-től egy magyarországi, gépjármű kereskedelemmel foglalkozó cég közbeiktatásával vásárolja meg a 4 db pótkocsit.
6. 2010/jún/30-án a [REDACTED] Kft. – melynek cégkivonatát ide I/6 alatt csatolom – adásvételi szerződést kötött az [REDACTED] GmbH-val, miszerint 99.705 euróért megvásárolja a 4 db pótkocsit, azzal, hogy a szerződés 6. pontja szerint a járművek mindaddig az eladó tulajdonában maradnak, míg a vevő, azaz a [REDACTED] Kft a teljes vételárat ki nem egyenlíti.
7. 2010/júl/8-án az [REDACTED] GmbH mint eladó 4 db számlát állított ki a [REDACTED] Kft. mint vevő felé, amely számlákon feltüntette a tulajdonjogának fenntartását.
8. 2010/szept/6-án a [REDACTED] Kft. adásvételi szerződést kötött a [REDACTED] Kft.-vel a pótkocsik tulajdonjogának átruházására annak ellenére, hogy azok vételárát az [REDACTED] GmbH-nak még nem egyenlítette ki. A [REDACTED] Kft. cégkivonatát ide I/7 alatt csatolom.
9. 2010/szept/21-én – közjegyzői okiratba foglaltan – a [REDACTED] Kft. mint eladó és az [REDACTED] Zrt. mint vevő adásvételi szerződést³ kötött a 4 db pótkocsira és az ezek tartozékát képező 4 db kompresszorra. A szerződő felek a pótkocsik és a kompresszorok vételárát bruttó 87.750.000,- Ft-ban határozták meg. Kikötötték, hogy a vételár megfizetésére az [REDACTED] Zrt. 2010/okt/1-éig köteles, ugyanakkor a szerződéskötés napján tulajdonjogot szerez.

¹ az együttműködési szerződés az indítványozó 2015/nov/17-i észrevételének F/16 alatti melléklete

² az üzleti terv az indítványozó 2015/nov/17-i észrevételének F/21 alatti melléklete

³ az adásvételi szerződés a 2015/szept/18-i keresetlevél F/3 alatti melléklete

10. Ugyanaznap – ugyanezen közjegyzői okiratba foglaltn – az [REDACTED] Zrt. mint eladó és az indítványozó mint vevő szintén adásvételi szerződést kötött. Ebben rögzítették, hogy az [REDACTED] Zrt. az indítványozó által kiválasztott pótkocsikat beszerezte, azok kizárólagos tulajdonát képezik. Az [REDACTED] Zrt. szavatosságot vállalt a járművek per-, teher- és igénymentességéért. A szerződő felek a vételárat összesen bruttó 105.023.376,- Ft-ban határozták meg, amelyet a felperes negyedéves részletekben, legkésőbb 2015/márc/31-éig vállalt megfizetni. A szerződés szerint a pótkocsik és annak tartozékai a szerződés aláírásával egyidejűleg az indítványozó tulajdonába és birtokába kerültek. Az [REDACTED] Zrt. hozzájárult ahhoz, hogy az adásvételi szerződés hatálybalépését követő 3 napon belül az indítványozó tulajdonjogát a járművek forgalmi engedélyében és törzskönyvében feltüntessék, azzal, hogy a törzskönyveket az [REDACTED] Zrt. jogosult a vételár teljes kiegyenlítéséig a birtokában tartani.
A fenti adásvételi szerződés megkötését megelőzően egy nappal az indítványozó az önerőt, azaz 16.250.000,- Ft-ot az [REDACTED] Zrt. felhatalmazása alapján, nevében és helyette a [REDACTED] Kft. részére megfizetett. Ezt a pénzeszeget a felek az [REDACTED] Zrt. és a [REDACTED] Kft. között létrejött adásvételi szerződésben rögzített vételár részeként számolták el.
11. 2010/szept/27-én az [REDACTED] Zrt. átutalta a [REDACTED] Kft.-nek a vételár maradék részét, 71.500.000,- Ft-ot.
12. 2010/szept/29-én a [REDACTED] Kft. az alperes által részére átutalt 71.500.000,- Ft-ból 63.500.000,- Ft-ot a [REDACTED] Kft. számlájára továbbított. A [REDACTED] Kft. egyik ügyvezetője azonban ezt a pénzeszeget a saját számlájára utalta tovább, így az [REDACTED] GmbH – a [REDACTED] Kft.-vel kötött szerződésre tekintettel – a 4 db pótkocsi vételárat a vevőjétől nem kapta meg.
13. 2010/okt/4-én az [REDACTED] GmbH fizetési felszólítást küldött a [REDACTED] Kft.-nek, amelyben közölte, hogy, amennyiben az a megjelölt 4 db pótkocsi ellenértékéről kiállított számlákat 3 napon belül nem egyenlíti ki, azokat újra birtokba veszi.
14. 2010/okt/12-én az [REDACTED] Zrt. tájékoztatta az [REDACTED] GmbH-t, hogy megvásárolta a 4 db pótkocsit. Tájékoztatást adott arról is, hogy a pótkocsikat az indítványozó részére továbbértékesítették, és azokon zálogjogot alapítottak a hátralékos vételár biztosítására.
15. 2010/okt/25-én az indítványozó az [REDACTED] Zrt.-nek írt levelében, az adásvételi szerződés ellehetetlenülésének a megelőzése érdekében felajánlotta, hogy üzleti partnerei segítségével kiegyenlíti az [REDACTED] GmbH vételár igényét, és megszerzi a 4 db pótkocsi tulajdonjogát. Az [REDACTED] Zrt. azonban elutasította ezt a megoldási javaslatot.
16. 2010/nov/9-én kelt levelében az [REDACTED] GmbH értesítette az indítványozót arról, hogy, mivel a [REDACTED] Kft. nem egyenlítette a 4 db pótkocsi vételárát, az eszközöket Ausztria területére visszairányítja, és azokat birtokba veszi.
17. 2010/nov/15-én kelt levelében felszólította az indítványozót a pótkocsik visszaszolgáltatására, és közölte azt is, hogy az indítványozóval 2008/jan/13-án kötött, minimum 5 évre szóló együttműködési szerződést 2010/nov/30-ával felmondja.
18. 2010/nov/16-án kelt levelében az indítványozó bejelentette az [REDACTED] Zrt.-nek, hogy a 2010/szept/21-én létrejött adásvételi szerződéstől eláll, mivel a szerződésben foglaltak ellenére a pótkocsik tulajdonjogát nem tudta megszerezni, és kérte az első vételárrészlet, 16.250.000,- Ft visszafizetését. Az [REDACTED] Zrt. az elállás jogellenességére hivatkozva ezt megtagadta.
19. 2010/nov/26-án az indítványozó átadta a pótkocsikat az [REDACTED] GmbH-nak.
20. 2010/nov/29-én az [REDACTED] GmbH tájékoztatta az indítványozót, hogy a [REDACTED] Kft.-vel kötött adásvételi szerződéstől a vételár kifizetésének elmulasztása miatt elállt.
21. 2012/febr/8-ától 2015/aug/13-áig az indítványozó felszámolás alatt állt tekintettel arra, hogy az [REDACTED] GmbH mind fuvareszközöket, mind fuvarfeladatokat biztosított az

indítványozónak, melyek elvesztése azt fizetésképtelen helyzetbe sodorta. A felszámolási eljárás a hitelezőkkel kötött egyezséggel zárult le.

III. ELJÁRÁSBELI ELŐZMÉNYEK

III.1. AZ ELŐZMÉNYPER

22. 2010/dec/8-i keresetlevelével az indítványozó pert indított az [REDACTED] Zrt. ellen. A módosított keresetével kérte a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróságot, hogy kötelezze az [REDACTED] Zrt.-t a 16.250.000,- Ft összegű első vételárrész – késedelmi kamatokkal terhelten történő – visszafizetésére.
23. 2012/febr/1-i, 13.G.15-11-040012/56. számú ítéletével az – időközben névváltozáson átesett – I.f.-ú bíróság, a Nyíregyházi Törvényszék az indítványozó keresetét elutasította.
24. 2012/okt/17-i, Gf.III.30.142/2012/13. számú ítéletével, az indítványozó fellebbezésére eljáró Debreceni Ítéltábla megváltoztatta az I.f.-ú bíróság ítéletét, és kötelezte az [REDACTED] Zrt.-t az első vételárrész – késedelmi kamatokkal terhelten történő – visszafizetésére. Megállapította, hogy az indítványozó és az [REDACTED] Zrt. között atipikus, hitelnyújtással vegyes adásvételi szerződés jött létre. Megállapította az [REDACTED] Zrt. felelősségét is a szerződés meghiúsulásáért:
*„Az I.r. alperesnek ... lett volna kötelessége megbizonyosodni arról, hogy a szerződéses láncolatba általa bevonni kért közreműködők biztosították-e az ő tulajdonszerzését, vagyis ellenőriznie kellett volna azt, hogy ő jogosult-e továbbértékesíteni a silókat, illetve a kompresszorokat és egyéb tartozékokat.
Amennyiben az I.r. alperes ennek a kötelezettségének nem tett eleget – holott azt nyilvánvalóan tudta, hogy a vele szerződő [REDACTED] Kft. sem az áru eredeti tulajdonosa –, ennek elmulasztása miatt az ő érdekkörében felmerült okok miatt terheli a felelősség a meghiúsulásért.” [16. o. 1. bek.]*
25. 2014/jan/23-i, Gfv.VII.30.091/2013/9. számú ítéletével, az [REDACTED] Zrt. felülvizsgálati kérelmére eljáró Kúria a jogerős ítéletet – annak helyes indokaira tekintettel – fenntartotta.

III.2. A PER

26. 2015/szept/18-én az indítványozó – a további káraitra vonatkozó előzetes bizonyítást és a felszámolási eljárásának megszüntetését követően⁴ – keresetlevelet nyújtott be az [REDACTED] Zrt.-vel szemben. A közjegyző által kirendelt szakértő az előzetes bizonyítási eljárásban megállapította, hogy az indítványozó 126.475.000,- Ft összegű tényleges kárt szenvedett és 435.778.000,- Ft összegben esett el haszontól az [REDACTED] Zrt. jogellenes és felróható magatartása következtében, azáltal, hogy a 2010. évi eszközbeszerzés meghiúsult és az [REDACTED] GmbH felmondta a 2008-as együttműködési szerződést. Ezen összegekre és a felszámolási eljárás során felmerült káraitra tekintettel az indítványozó 677.360.953,- Ft-ot és ennek késedelmi kamatait érvényesítette a perben.
27. 2015/dec/7-i, 3.G.15-15-040.160/22. számú közbenső ítéletével a Nyíregyházi Törvényszék megállapította, hogy az [REDACTED] Zrt. „a kártérítés szabályai szerint köteles helytállni a felperest [az indítványozót] ért kárért”. A Törvényszék rögzítette, hogy „[a] Debreceni Ítéltáblai ítélet, illetve a Kúria döntése alapján a bíróságok megállapították az alperes jogellenes szerződésesszegő magatartását, tekintettel arra, hogy a közöttük létrejött adás-vételi szerződésből eredően az eredeti állapot helyreállítása körében kötelezték az alperest a felperes által megfizetett vételárrész visszafizetésére” [14. o. 2. bek.]. Rögzítette azt is, hogy „... az adás-vételi szerződés meghiúsulásából következik az együttműködés felmondása” [16. o. 2. bek.].

⁴ az [REDACTED] Zrt.-vel az előzetes bizonyítás során feltárt károk tekintetében, a felszámolási eljárás során folytatott egyeztetések nem vezettek eredményre

28. 2016/máj/10-i, Gf.III.30.112/2016/. számú ítéletével, az [REDACTED] Zrt. fellebbezésére eljáró Debreceni Ítéltábla megváltoztatta az I.f.-ú közbelső ítéletet, és elutasította az indítványozó keresetét, mivel az [REDACTED] Zrt. felróhatóságát nem találta megállapíthatónak.
29. 2016/szept/22-i, 2016/nov/3-án kézhez vett, ítéletével az indítványozó felülvizsgálati kérelmére eljáró Kúria hatályában fenntartotta a II.f.-ú ítéletet, és elfogadta az [REDACTED] Zrt. felróhatóságának hiányát.

IV. AZ INDÍTVÁNY BEFOGADÁSÁNAK FELTÉTELEI TELJESÜLNEK

30. Az Abtv. 29. §-a rögzíti, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”. [kiemelés tőlem]
31. Mind a Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.112/2016/5. számú ítéletének, mind a Kúria Pfv.V.21.348/2016/6. számú ítéletének sarkalatos pontja, hogy az [REDACTED] Zrt. a saját felróhatóságának a hiányára tekintettel mentesülhet a szerződésszegésért való felelősség alól a kártérítés vonatkozásában:
„Az alperes a felelősség alól sikeresen mentette ki magát annak bizonyításával, hogy a szerződéses láncolatban a kötelezetti késedelem elhárítása érdekében az adott helyzetben általában elvárható módon járt el.” [a Debreceni Ítéltábla ítéletének 15. o. 1. bekezdése]
„Az elvárhatóság egyfajta társadalmi mércét egyediesít a konkrét tényállás mellett. A perbeli esetben az alperes e kritériumoknak megfelelően járt el, így helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az alperes a felelősség alól kimentette magát.” [a Kúria ítéletének 7. o. 39. pontja]
32. Az, hogy az [REDACTED] Zrt. felróhatóságának tekintetében korábbi jogerős ítélettel szembenő ítéletet hozott a Kúria és a Debreceni Ítéltábla, nemcsak a per érdemét befolyásolta, hanem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés is: a jogalanyok bírósági rendszerbe vetett bizalmának alapja az, hogy az adott ítélet ellen csak a jogrendszer által biztosított jogorvoslatokat lehet igénybe venni, és ezen jogorvoslati lehetőségeken kívül az adott ítéletet mindenki igazságként fogadja el. Maga a Kúria is a honlapjának kezdőképernyőjén az ismert Ulpianus idézetet tünteti fel: „Res iudicata pro veritate accipitur”.
33. Az Alkotmánybíróság a 3125/2013. (VI. 24.) AB végzésben vizsgálta a bírósági határozatok kötőerejének jelentőségét, és éppen az azt sértő érvelésre tekintettel nem vizsgálta érdemben azon indítványozó hivatkozását:
„Ezzel szemben a hatóságok és a hatóságok által megismételt eljárás törvényességét felülbíráló bíróság is csak abban a keretben vizsgálódhat, amelyet az alapeljárásban eljáró bíróság számára meghatározott, ellenkező esetben az eredeti bírósági határozat jogereje, kötőereje mit sem érne. A jogerő védelmét éppen az sértené, ha az alapeljárásban hozott ítélettel szemben a megismételt eljárásban újra megnyitható lenne minden ott már törvényesen lezárt kérdés.” [9. pont]
34. A res iudicata sérelmén túl a Kúria ítéletét az is érdemben befolyásolta, hogy megtagadta az indítványozó által szabatosan megjelölt egyes jogszabálysértések vizsgálatát:
„... a Kúria érdemben nem vizsgálta a felperes felülvizsgálati kérelmének iratellenességre és teljesítési segédre vonatkozó hivatkozásait, miután e körben jogszabálysértésre történő hivatkozás a felülvizsgálati kérelemben nem található.” [a Kúria ítéletének 5. o. 28. pontja]
35. Ha a Kúria és a Debreceni Ítéltábla vizsgálta volna a teljesítési segédért a Ptk. 315. §-a alapján fennálló felelősségét az [REDACTED] Zrt.-nek, illetve a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően a bizonyítási eljárás során felmerült összes bizonyítékot értékelte volna az [REDACTED] Zrt. eljárásával kapcsolatban, akkor nem juthatott volna arra a következtetésre, hogy a társaság úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

36. Az ítélt dolog megsértésével hozott ítélet alaptörvény-ellenességét és alkotmányjogi jelentőségét, valamint a felülvizsgálati kérelem kimerítésének elmulasztásával okozott alaptörvény-ellenességet az V. fejezetben részletezem.
37. Az Abtv. 31. § (2) bekezdése rögzíti, hogy „[h]a egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett panaszos által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye”.
38. A jelen alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntésekkel kapcsolatban mindezidáig nem volt alkotmánybírósági eljárás.
39. Az Abtv. 27. §-ával összhangban az indítványozó a panasszal érintett felülvizsgálati ítéletet és II.f.-ú ítéletet eredményező egyedi eljárás felperese, így érintettsége nyilvánvaló.
40. Az Abtv. 30. § (1) bekezdésével és 53. § (2) bekezdésével összhangban, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II.27.) AB Tü. határozat (az „**Ügyrend**”) 28. § (1) és (2) bekezdései szerint az alkotmányjogi panaszt a felülvizsgálati ítélet kézbesítésétől számított 60 napon belül ajánlott küldeményként, tértivevénnyel adtam postára az I.f.-on eljáró bíróság részére.
41. Az Abtv. 27. § b) pontjával összhangban az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A felülvizsgálati eljárásban a Kúria által hozott ítélettel szemben nincs helye jogorvoslatnak.
42. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja szerint az alkotmányjogi panaszom az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik.
43. A fentiekben kifejtettek alapján az alkotmányjogi panaszom alkalmas arra, hogy azt az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II.27.) Tü. határozat 30.§ (1) bekezdése alapján befogadja.

V. A TISZTESSÉGES ELJÁRÁSHOZ VALÓ JOG SÉRELME

44. Az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése kimondja, hogy „[a] törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak”.
45. Az alkotmányjogi panaszban felhívott, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következő védelem mindenkit megillet, tehát nem csak a természetes személyeket.

V.1. A TISZTESSÉGES ELJÁRÁSHOZ VALÓ JOG

46. Az Alkotmány 57. § (1) bekezdése rögzítette, hogy „[a] Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelezéseit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.” [kiemelés tőlem]
47. A jogalkotó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében a tisztességes bíraskodás garanciális szabályait némi eltéréssel rögzítette:
„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.” [kiemelés tőlem]
48. Az egyik ilyen eltérés, hogy az Alaptörvény a „tisztességes tárgyalás” követelményét fogalmazza meg az Alkotmányban rögzített „igazságos tárgyalás” követelményével szemben.

49. Az eltérés azonban nem érdemi, mivel az az Emberi Jogok Európai Egyezményének (az „Egyezmény”) fordítására vezethető vissza:
„A tisztességes eljáráshoz való jog angolszász eredetű garancia, amely nemzetközi szinten elsőként az Egyezményben jelent meg. Az Egyezmény hivatalos fordítása (a kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény 2. §-a) a kifejezést igazságos tárgyalásként adja vissza, amely érdekes kombinációja az Egyezmény hivatalos nyelveiben használt kifejezés szó szerinti fordításainak, az angol ugyanis a tisztességes tárgyaláshoz (fair trial), a francia pedig az igazságos eljáráshoz (procés équitable) való jogról rendelkezik.” [Az Alkotmány kommentárja II., szerk.: Jakab András, Századvég Kiadó, Budapest, 2009., 2011. o. 12. pont]
50. Az alkotmánybírói gyakorlat ehhez mérten már korábban is tisztességes eljárásként hivatkozott ezen alkotmányos garanciára:
„Érdekes megfigyelni, hogy a hivatalos magyar fordításnak az AB eddig nem szentelt figyelmet, az alkotmányos garanciát az Egyezmény angol és francia szövegének kombinációjából eredeztethető tisztességes eljárás kifejezésként fordította le,⁵ más esetekben a »tisztességes eljárás (tárgyalás)« kifejezést használja (719/B/1998. AB határozat, ABH 2000, 769, 774.)” [Az Alkotmány kommentárja II., szerk.: Jakab András, Századvég Kiadó, Budapest, 2009., 2011-2012. o. 12. pont]
51. A tisztességes eljárásként való fordítás azért pontosabb, mert a garancia nem az anyagi értelemben vett igazságosság követelményét jelenti:
„Nem ellentétes tehát az Alkotmánnyal, ha a bírósági határozat tényállása nem felel meg az anyagi igazságnak. Az olyan eljárási szabály megalkotása vagy alkalmazása azonban az Alkotmány e rendelkezésébe ütközik, amely az esetek többségében nem alkalmas például az anyagi igazság érvényre juttatására. A rendelkezés alapján nem alkotmányellenes az sem, ha a jogszabály vagy annak alkalmazása ellentétes az objektív igazságosság alapértékével.” [Az Alkotmány kommentárja II., szerk.: Jakab András, Századvég Kiadó, Budapest, 2009., 2019. o. 55. pont]
52. A tisztességes eljáráshoz való jog olyan alapjog, mely nem korlátozható:
„...a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye.” [14/2004. (V.7.) AB határozat]
53. Emellett szoros összefüggésben van a jogállamisággal:
„Az Alkotmány 57. § (1) bekezdése speciális rendelkezés a 2. § (1) bekezdésében normatív tartalommal meghatározott jogállamisághoz képest.” [Az Alkotmány kommentárja II., szerk.: Jakab András, Századvég Kiadó, Budapest, 2009., 2014. o. 24. pont]

V.2. A TISZTESSÉGES ELJÁRÁSHOZ VALÓ JOG ÉS A RES IUDICATA

54. Az Alkotmánybírók számos esetben hivatkozott az Alkotmány 57. § (1) bekezdése kapcsán az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdésére és az Emberi Jogok Európai Bíróságának azzal kapcsolatos gyakorlatára, így például a 8/2011. (II. 18.) AB határozatban és az 5/2013. (II. 21.) AB határozatban.
55. Tekintettel az Alkotmány 57. § (1) bekezdésének és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) tartalmi egyezőségére az Alkotmánnyal kapcsolatban kifejtettek továbbra is irányadóak:
„A hazai és európai alkotmányjogi fejlődés eddig megtett útja, az alkotmányjog szabályszerűségei szükségképpen hatással vannak az Alaptörvény értelmezésére is. Az Alkotmánybírók az újabb ügyekben vizsgálható alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése.”

⁵ „Pl. 6/1998. (III.11.) AB hat., ABH 1998, 91, 95.” – a lábjegyzet az idézet része

56. Az Egyezmény vonatkozó része az azt kihirdető 1993. évi XXXI. törvény alapján:
 „6. Cikk - Tisztességes tárgyaláshoz való jog
 1. Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.”
57. Az Európa Tanács által kiadott, „Protecting the right to a fair trial under the European Convention on Human Rights” című kézikönyv⁶ – melynek vonatkozó részét ide I/8 alatt csatolom – külön fejezetet szentel a tisztességes eljáráshoz való jog és a res iudicata kapcsolatának. Rögzíti, hogy „ha egy polgári jogi ügyben hozott ítélet jogerőssé vált, ennek azonnal kötőerővel kell bírnia, és nem merülhet fel annak kockázata, hogy azt megváltoztatják”.⁷
58. Az Emberi Jogok Európai Bírósági iránymutatást⁸ is kiadott a tisztességes eljáráshoz való jog polgári jogi vonatkozásában, melynek releváns részét ide I/9 alatt csatolom:
 „b. Jog arra, hogy a jogerős bíróság döntés megkérdőjelezhetetlen legyen
 A tisztességes eljáráshoz való jogot a jogállamiság fényében kell értelmezni. A jogállamiság egyik alapvető vonása a jogbiztonság alapelve (Okyay és társai c. Turkey, § 73), amely megköveteli többek között azt, hogy amennyiben a bíróságok véglegesen eldöntöttek egy ügyet, akkor a döntésük ne legyen megkérdőjelezhető (Brumărescu c. Románia [GC], § 61; Agrokompleks c. Ukrajna, § 148)
 Azon bírósági rendszerek, amelyekben a jogerős ítéleteket meghatározatlan alkalommal felül lehet vizsgálni és fennáll annak kockázata, hogy azokat újra és újra hatályon kívül helyezik, megsértik a 6. cikk 1. pontját (Sovtransavto Holding c. Ukrajna, §§ 74, 77 and 82 ...).
 A döntések ilyen módon való megkérdőjelezése nem elfogadható, akár bírák, akár az azt végrehajtók (Tregubenko c. Ukrajna, § 36) vagy nem bírósági hatóságok által (Agrokompleks c. Ukrajna, §§ 150-51).”⁹
59. A fentieknek megfelelően sem bírók, sem más nem kérdőjelezheti meg a korábbi ítélet tartalmát.

V.3. A RES IUDICATA SÉRELME

60. Az előzményperben a Debreceni Ítéletábra a következőket állapította meg:
 „Az I.r. alperesnek [az █████ Zrt.-nek] ... lett volna kötelessége megbizonyosodni arról, hogy a szerződéses láncolatba általa bevonni kért közreműködők biztosították-e az ő

⁶

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168007ff57> – letöltés dátuma: 2016/dec/28-a

⁷ „...once a civil judgment ... has become final, it must instantly become binding and there should be no risk of its being overturned...” – saját fordítás

⁸ http://www.echr.coe.int/documents/guide_art_6_eng.pdf - letöltés dátuma: 2016/dec/28-a

⁹ „b. Right not to have a final judicial decision called into question

Furthermore, the right to a fair hearing must be interpreted in the light of the rule of law. One of the fundamental aspects of the rule of law is the principle of legal certainty (Okyay and Others v. Turkey, § 73), which requires, inter alia, that where the courts have finally determined an issue their ruling should not be called into question (Brumărescu v. Romania [GC], § 61; Agrokompleks v. Ukraine, § 148)

Judicial systems characterised by final judgments that are liable to review indefinitely and at risk of being set aside repeatedly are in breach of Article 6 § 1 (Sovtransavto Holding v. Ukraine, §§ 74, 77 and 82 ...).

The calling into question of decisions in this manner is not acceptable, whether it be by judges and members of the executive (Tregubenko v. Ukraine, § 36) or by non-judicial authorities (Agrokompleks v. Ukraine, §§ 150-51).” – saját fordítás

tulajdonszerzését, vagyis ellenőriznie kellett volna azt, hogy ő jogosult-e továbbértékesíteni a silókat, illetve a kompresszorokat és egyéb tartozékokat.

Amennyiben az I.r. alperes ennek a kötelezettségének nem tett eleget – holott azt nyilvánvalóan tudta, hogy a vele szerződő [REDAKT] Kft. sem az áru eredeti tulajdonosa –, ennek elmulasztása miatt az ő érdekkörében felmerült okok miatt terheli a felelősség a meghíúsulásért.” [16. o. 1. bek.; kiemelés tőlem]

61. A Debreceni Ítéltáblának a Kúria által hatályában fenntartott előzményi ítélete tehát világosan rögzítette, hogy az [REDAKT] Zrt. kötelessége volt az általa bevonni kért közreműködők ellenőrzése a saját tulajdonszerzése érdekében.
62. Az [REDAKT] Zrt. ezen – jogerős ítéletben megállapított – kötelezettségét a fenti V.2. alfejezetben kifejtettek szerint tényként kellett volna elfogadni a perben eljáró bíróságoknak.
63. Ezzel szemben a Debreceni Ítéltábla és a Kúria megállapította, hogy az [REDAKT] Zrt. nem viselt felelősséget a közreműködőiért:
„Az alperes [az [REDAKT] Zrt.] alappal számíthatott arra, hogy a szerződéses láncolat valamennyi résztvevője teljesíti az őt terhelő kötelezettséget, hiszen az alperes a maga részéről az ennek elősegítéséhez szükséges lépéseket megtette.” [15. o. 1. bek.]
„Pusztán abból, hogy az alperesnek tudnia kellett a szerződéses láncolatban történő teljesítésről, nem következik, hogy az alperesnek előre kellett volna látnia a [REDAKT] Kft. ügyvezetőjének ... jogellenes magatartását, és annak megakadályozása érdekében szükséges intézkedéseket kellett volna tennie. Éppen a polgári jogok és kötelezettségek teljesítése esetén irányadó tisztesség és jóhiszeműség, valamint szerződéses együttműködési kötelezettség következménye az, hogy az alperes alappal számíthatott a vele szerződéses láncolatban álló valamennyi résztvevője megfelelő teljesítésére, hiszen az alperes a maga részéről az ennek elősegítéséhez szükséges lépéseket megtette.” [7. o. 39. pont]
64. Vagyis a per ítéletei az előzményper ítéletével nyílt ellentmondásban állnak: az [REDAKT] Zrt. nem bízhatott volna abban, hogy a közreműködői jogszerűen járnak el, kötelezettsége volt ezt ellenőrizni.
65. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasszal érintett ítéletek már jogerős ítélet által megállapított kötelezettséget kérdőjelezték meg, és helyezkedtek azzal ellentétes álláspontra, az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát sértik.

V.4. A TISZTESSÉGES ELJÁRÁSHOZ VALÓ JOG SÉRELME A FELÜLVIZSGÁLATI KÉRELEM KIMERÍTÉSÉNEK HIÁNYÁRA TEKINTETTEL

66. A tisztességes eljárás követelményének vizsgálatakor az eset összes körülményére figyelemmel kell lenni:
„... az igazságosság helyett a tisztességes eljárás követelménye érvényesül, amely az Alkotmánybíróság álláspontja szerint olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás »méltánytalan« vagy »igazságtalan«, avagy »nem tisztességes«. [6/1998. (III.11.) AB határozat]” [dr. Árva Zsuzsanna: Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez, Wolters Kluwer Kft., Budapest, 2013., 201-202. o.]
67. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesüléséhez szükséges a felülvizsgálati kérelem kimerítése:
„A tisztességes eljáráshoz való jog (Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése) érvényesüléséhez ... szükséges, hogy ha a jogalkotó megteremti a rendkívüli jogorvoslat lehetőségét, akkor a bíróság a kérelmezők indítványait kimerítse, és határozatait megfelelően megindokolja ...” [3212/2014. (VII.21.) AB végzés 8. pont]
68. Erre akkor lehet hivatkozni, ha a fél szabatosan megjelölte a megsértett jogi rendelkezést:
„A rendkívüli jogorvoslat tárgyában eljáró, a kérelem korlátaihoz kötött Kúria érdemi elbírálási kötelezettsége ugyanis nem mentesíti a kötelező jogi képvisellel eljáró feleket a törvényi

előírások betartása, jelen esetben a megsértett jogi rendelkezés szabatos megjelölésének kötelezettsége alól.” [3212/2014. (VII.21.) AB végzés 8. pont]

69. Az indítványozó a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a teljesítési segédért fennálló felelősségre és az arra vonatkozó, releváns jogesetre, a BH2004.191-re:
„A fellebbezési ellenkérelmünkben is hivatkozott BH2004.191. jogeset egyértelműen rögzíti, hogy a kötelezett a vele közvetlen szerződéses jogviszonyban nem álló, a szerződéses láncolat további, távolabbi pozícióiban lévő kötelezettek magatartásáért is felel, és csak akkor mentesül felróhatósága hiányának bizonyításával, ha valamennyi közreműködőjét a szerződésszegés felróhatósága alól kimenti.” [az indítványozó felülvizsgálati kérelmének 14. o. 2. bekezdése]
70. Ez a jogi rendelkezés szabatos megjelölésének minősül. A Kúria egyértelműen be tudta azonosítani az indítványozó által állított jogsérelmet, annál is inkább, mert maga a hivatkozott BH is megjelöli azt:
BH2004.191. „I. A közreműködőért való felelősség alapján a kötelezett nemcsak annak a magatartásáért felelős, akit az adott szerződés keretei között, a szerződés teljesítése érdekében vesz igénybe, hanem a vele külön szerződéses jogviszonyban álló kötelezett magatartásáért, továbbá a vele közvetlen szerződéses jogviszonyban nem álló, a szerződési láncolat további, távolabbi pozícióiban levő kötelezettek magatartásáért is. A szerződés megszegése esetén a kötelezett a jogosult tekintetében nem mentesül önmagában a saját felróhatósága hiányának bizonyításával, hanem csak akkor, ha valamennyi közreműködőjét a szerződésszegés felróhatósága alól kimenti (**Ptk. 315. §.**)” [kiemelés tőlem]
71. Emellett az is egyértelmű, különösen a felülvizsgálati eljárások gyakorlatára tekintettel, hogy az iratellenességre történt hivatkozás a Pp. 206. § (1) bekezdésében rögzített követelmény sérelmére tett hivatkozás.
72. Az indítványozó teljesítési segédre és iratellenességre tett hivatkozásainak mellőzése a felülvizsgálati eljárásban a fegyverek egyenlőségének elvét is sérti, mivel az előzményperben a Kúria az [redacted] Zrt. elé nem állított ilyen szigorú formális követelményeket:
„A Kúria mindenekelőtt rögzíti, a felperesi [indítványozói] ellenkérelemben foglaltakkal szemben, az I.r. alperes [redacted] Zrt.] felülvizsgálati kérelmét alkalmasnak tartotta az érdemi elbírálásra. A Pp. 3. § (2) bekezdésében foglalt eljárásjogi alapelv figyelembevételével, miszerint a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat tartalmuk szerint kell elbírálni, az I.r. alperes által tételesen is megjelölt jogszabálysértések mellett, a beadvány tartalma alapján az egyéb jogszabálysértésekre tett hivatkozások tükrében is vizsgálta a jogerős ítéletet.” [a Kúria Gfv.VII.30.091/2013/9. számú ítéletének 16. o. 3. bekezdése]
73. Az indítványozó nyilvánvalóan megjelölte a Ptk. 339. §-át, és ezzel összefüggésben hivatkozott a teljesítési segédért való felelősségre, valamint a jogszabályhelyet a címében is tartalmazó jogesetre, így az, hogy a Kúria mellőzte ezen összefüggések, továbbá az iratellenesség vizsgálatát, megsértette az indítványozó azon jogát, hogy a jogait és köteleseit tisztességes eljárásban bírálják el.

VI. EGYÉB

74. Tekintettel arra, hogy az indítványozó nem természetes személy, a személyes adatok kezelésére vonatkozó nyilatkozat kitöltését mellőztük. Az indítványozó hozzájárul az alkotmányjogi panasz nyilvánosságra hozatalához. Az indítvány szkennelt és kereshető példányait ide I/10 alatt csatolom a beadvány eredeti példányához.

Budapest, 2016. december 29.

Tisztelettel:

Indítványozó
képv.

DR. BOGDÁN TIBOR ügyvéd

Nagy és Trócsányi Ügyvédi Iroda
H-1126 Budapest, Ugozca utca 4/B
Telefon: 487 8700, Fax: 487 8701
www.nt.hu bogdan.tibor@nt.hu

NAGY & TRÓCSÁNYI